

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

для студентів

спеціальності

012 Дошкільна освіта

освітньо-професійної програми

Дошкільна освіта

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1116

(підпис) (організація, індивідуал)
« » _____ 2023 р.

Київ-2023

Розробник: Павлюк Юлія Андріївна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Павлюк Юлія Андріївна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від « 15 » чудне 20 22 року № 5

Голова циклової комісії АД Альона ДОЦЕНКО

Робочу програму перевірено

« _____ » _____ 2023 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи О.Тарас Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Я.Карл Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20 23/20 24 н.р. АД (Доцент АД), « 30 » серпня 20 23 р., протокол № 1

на 20 __/20 __ н.р. _____ (_____), « __ » _____ 20 __ р., протокол № __

на 20 __/20 __ н.р. _____ (_____), « __ » _____ 20 __ р., протокол № __

на 20 __/20 __ н.р. _____ (_____), « __ » _____ 20 __ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90	
Курс	1	2
Семестр	2	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	2
Обсяг кредитів	1	2
Обсяг годин, в тому числі:	30	60
Аудиторні	14	28
Модульний контроль	2	4
Самостійна робота	14	28
Форма семестрового контролю	-	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає у оволодінні студентами компетентностей щодо концептуальних засад інклюзивної освіти, системи управління інклюзивною освітою, особливостей психофізичного розвитку дитини з особливими освітніми потребами, основних принципів та організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти в умовах інклюзивної освіти.

Основні завдання дисципліни:

- Засвоєння змісту основних принципів та цінностей інклюзивної освіти;
- Оволодіння знаннями щодо міжнародного та національного законодавства у сфері інклюзивної освіти, зарубіжного досвіду;
- Формування компетентностей у сфері інклюзивної освіти;
- Засвоєння основних понять і вимог деонтології інклюзивної освіти;
- Засвоєння основних принципів та організації освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти;
- Оволодіння основними методами інклюзивного навчання у закладах освіти;
- Формування професійних знань та умінь щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Спеціальні компетентності		
СК 1	Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-4 Модуль 3: 1-4
СК 6	Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-4 Модуль 3: 1-4
СК 8	Здатність до навчання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-4 Модуль 3: 1-4
СК 13	Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-4 Модуль 3: 1-4
СК 16	Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей дошкільного (раннього і передшкільного) віку з особливими потребами відповідно до їх можливостей (інклюзивна освіта).	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-4 Модуль 3: 1-4
Предметні компетентності		
	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-4 Модуль 3: 1-4

	громадянина в Україні.	
	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-4 Модуль 3: 1-4
	Здатність до саморозвитку та самореалізації з використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності.	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 1-4 Модуль 3: 1-4

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

- Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини (РН-1)
- Окреслювати завдання, форми взаємодії «родина – заклад дошкільної освіти – початкова школа» та їх реалізації в умовах закладу дошкільної освіти (РН-4)
- Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій (РН-5)
- Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії (РН-12)
- Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку (РН-16)

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт				
	Усього	Аудиторна:			
		Лекції	Семін	Практ.	Сам. Роб.
Змістовий модуль 1. Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою					
Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи	8	2	2		4
Тема 2. Зміст забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві	6	2			4
Тема 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти	7	2	2		3
Тема 4. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	7	2		2	3
Модульний контроль	2				
Разом	30	8	4	2	14
Змістовий модуль 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою. Дитина з особливими освітніми потребами					
Тема 5. Управління інклюзивною освітою	6	2			4
Тема 6. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами	7	2	2		3
Тема 7. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП	8	2	2		4
Тема 8. Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП	7	2	2		3
Модульний контроль	2				
Разом	30	8	6	0	14
Змістовий модуль 3. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти					
Тема 9. Дизайн інклюзивного освітнього середовища	5	2			3
Тема 10. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами	8	2	2		4
Тема 11. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами	8	2		2	4
Тема 12. Навчання в інклюзивному освітньому середовищі	7	2	2		3
Модульний контроль	2				
Разом	2	8	4	2	14
Усього годин	90	24	14	4	42

* з урахуванням модульного контролю

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою

Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи

Сутність і зміст поняття «інклюзивна освіта». Поняття «особливі освітні потреби». Особи з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти. Завдання та принципи інклюзивної освіти. Переваги інклюзивної освіти. Категорії осіб з особливими освітніми потребами відповідно до класифікації ЮНЕСКО. Дослідження у сфері інклюзивної освіти.

Основні поняття теми: інклюзивна освіта, особливі освітні потреби, особа з особливими освітніми потребами.

Семінарське заняття 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи.

Основна література: 1,5. *Додаткова література:* 1, 2, 5.

Тема 2. Зміст забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві

Міжнародні документи ООН у сфері інклюзивної освіти: Загальна Декларація прав людини (1948), Концепція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (1960), Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966), Концепція про права дитини (1989), Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (2006). Декларації міжнародних Форумів у сфері освіти: Всесвітня декларація про освіту для всіх (1990), Саламанська декларація про принципи, політику та практичну діяльність у галузі освіти осіб з особливими освітніми потребами (1994). Дакарські рамки дій. Освіта для всіх: Інчхонська декларація. Освіта – 2030: забезпечення загальної інклюзивної і справедливої якісної освіти та навчання протягом усього життя (2015).

Основні поняття теми: права людини, Саламанська декларація, Дакарські рамки дій, Інчхонська декларація.

Тема 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти

Законодавство України щодо забезпечення права дітей із особливими освітніми потребами на інклюзивну освіту. Укази Президента України у сфері інклюзивної освіти. Основні положення Постанов Кабінету Міністрів України, що регламентують надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами. Накази Міністерства освіти і науки України щодо організації інклюзивного навчання. Концепція створення та розвитку системи раннього втручання в Україні.

Основні поняття теми: Законодавство України, Постанови Кабінету Міністрів України, Накази Міністерства освіти і науки України, система раннього втручання.

Семінарське заняття 2. Зміст забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та національному законодавстві.

Основна література: 4, 5. *Додаткова література:* 7, 15

Тема 4. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти

Впровадження інклюзивної освіти в США: передумови, нормативно-правове забезпечення, мережа закладів. Досвід впровадження інклюзивної освіти в

країнах Європи (Італія, Австрія, Бельгія, Нідерланди, Швеція, Німеччина, Норвегія, Фінляндія).

Основні поняття теми: впровадження інклюзивної освіти, зарубіжний досвід, американська система інклюзивної освіти, європейська система інклюзивної освіти.

Практичне заняття 1. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти.

Основна література: 4,5. *Додаткова література:* 1, 2, 5.

Змістовий модуль 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою. Дитина з особливими освітніми потребами

Тема 5. Управління інклюзивною освітою

Рівні управління інклюзивною освітою (вищий, центральний, обласний, місцевий). Повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері інклюзивної освіти. Роль громадських організацій та батьківських об'єднань у розвитку інклюзивної освіти.

Основні поняття теми: управління інклюзивною освітою, рівні управління, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, громадські організації, батьківські об'єднання, заклади дошкільної освіти.

Тема 6. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами

Комбінована система надання освітніх послуг дітям з особливими освітніми потребами: заклади дошкільної освіти для дітей з ООП, заклади загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, навчально-реабілітаційні центри; інклюзивно-ресурсний центр, його функції та завдання інклюзивно-ресурсних центрів; ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти. Міжгалузева підтримка дітей з ООП.

Основні поняття теми: інклюзивна група, санаторна група, ЗДО компенсуючого типу, інклюзивний клас, навчально-реабілітаційний центр, інклюзивно-ресурсний центр, ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти, міжгалузева підтримка дітей з ООП.

Семінарське заняття 3. Управління інклюзивною освітою та характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами

Основна література: 1, 5. *Додаткова література:* 7, 15

Тема 7. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП

Основні етапи розвитку дитини. Зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні) чинники відхилення у здоров'ї. Зміни та модифікації у вікових періодах розвитку: еволюційні, революційні, ситуаційні. Класифікація психофізичних порушень розвитку. Категорії з ООП та їх характеристика.

Основні поняття теми: особливості психофізичного розвитку, порушення розвитку, обмежені можливості, класифікація психофізичних порушень, категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів).

Семінарське заняття 4. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП

Основна література: 4, 5. *Додаткова література:* 7, 15

Тема 8. Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП

Сутність поняття «соціалізація дитини з ООП». Основні принципи соціалізації дитини з ООП. Проектування етапів соціалізації дитини з ООП.

Роль сім'ї у соціалізації дитини з ООП. Ставлення батьків до дитини із порушеннями у розвитку (за В. Соммерс). Психолого-педагогічні та соціально-економічні умови соціалізації дитини з ООП у закладах освіти.

Основні поняття теми: соціалізація, принципи соціалізації, фактори соціалізації, етапи соціалізації.

Семінарське заняття 5. Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП

Основна література: 4, 5. *Додаткова література:* 7, 15

Змістовий модуль 3. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти

Тема 9. Дизайн інклюзивного освітнього середовища

Дизайн у сфері освіти. Принципи дизайну та особливості його застосування в інклюзивному освітньому середовищі. Облаштування просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей з ООП. Медіатека та ресурсна кімната.

Основні поняття теми: дизайн, освітнє середовище, розумне пристосування, допоміжні технології, адаптація, модифікація, ресурсна кімната, медіатека.

Тема 10. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами

Основні завдання та функції психолого-педагогічного супроводу. Організація командної роботи психолого-педагогічного супроводу. Асистент вихователя (вчителя) як учасник освітнього процесу. Взаємодія усіх учасників психолого-педагогічного супроводу в освітньому процесі.

Основні поняття теми: психолого-педагогічний супровід, команда психолого-педагогічного супроводу (КППС), асистент вихователя (вчителя), асистент дитини.

Семінарське заняття 6. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами

Основна література: 2,3. *Додаткова література:* 1, 8,14

Тема 11. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами

Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП. Етапи виконання індивідуальної програми розвитку. Індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма.

Основні поняття теми: індивідуальна програма розвитку, індивідуальна навчальна програма, індивідуальний навчальний план.

Практичне заняття 2. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами, їх характеристика.

Основна література: 2,3. *Додаткова література:* 1,8,14

Тема 12. Навчання в інклюзивному освітньому середовищі

Визначення рівня підтримки у дітей з особливими освітніми потребами. Рівні підтримки в освітньому процесі ЗДО та початкової школи. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах освіти. Диференційований та індивідуальний підходи у навчанні дітей з ООП. Сутність традиційного інтенсивного навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Стратегії

когнітивного навчання в інклюзивному освітньому середовищі.

Основні поняття теми: рівні підтримки, диференційований підхід, індивідуальний підхід, інклюзивне освітнє середовище, когнітивне навчання.

Семінарське заняття 7. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі

Основна література: 2,4, 5. *Додаткова література:* 6,9,14

6. Контроль навчальних досягнень
Критерії оцінювання виконання практичних та відповіді на
семінарському занятті

Критерії оцінювання за 10 бальною шкалою

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
10	Відмінний рівень виконання завдань/відповідь повна, вичерпна й достатньо обґрунтована з, можливими, незначними недоліками
9	Достатньо високий рівень виконання завдань/відповідь без суттєвих (грубих) помилок, але не містить повних обґрунтувань
8	В цілому добрий рівень виконання завдань/відповідь містить незначну кількість несуттєвих помилок
7	Посередній рівень виконання завдань/відповідь містить значну кількість недоліків та/або незначну кількість помилок
5-6	Мінімально допустимий рівень виконання завдань, містить недоліки та помилки/відповідь неповна, що характеризується-недостатньою обґрунтованістю, фрагментарністю, наявністю недоліків та помилок
3-4	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у формальному запам'ятанні деяких понять і фактів, без належного їх розуміння, нездатності застосувати такі знання при вирішенні завдань
1-2	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у неспроможності відтворити означення базових понять, положень, невмінні їх застосувати або виконання завдання/відповідь розпочата чи взагалі відсутня.

Критерії оцінювання виконання самостійних робіт

Критерії оцінювання за 5 бальною шкалою

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
5	Відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
4	В цілому добрий рівень виконання, містить незначну кількість несуттєвих помилок
3	Посередній рівень знань, виконання містить значну кількість недоліків
2	Мінімально допустимий рівень виконання

Критерії оцінювання виконання модульних контрольних робіт

Критерії оцінювання за 25 бальною шкалою

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за оцінювання	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	4	4	4	4
Відвідування семінарських занять	1	2	2	3	3	2	2
Відвідування практичних занять	1	1	1	0	0	1	1
Робота на семінарському занятті	10	2	20	3	30	2	20
Робота на практичному занятті	10	1	10	0	0	1	10
Виконання завдання для самостійної роботи	5	4	20	4	20	4	20
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>		-	82	-	82	-	82
Максимальна кількість балів		246					
Розрахунок коефіцієнта		2,46					

Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою

Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи

Визначте відмінності наявного освітнього процесу та інклюзивного освітнього процесу в Україні. Висновки обґрунтуйте.

Тема 2. Зміст забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві

Проаналізуйте основні положення міжнародних документів, що регламентують право на інклюзивну освіту. Узагальнення подайте у вигляді таблиці. Висновки обґрунтуйте.

Тема 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти

Проаналізуйте основні результати впровадження національного проекту «Інклюзивна освіта – рівень свідомості нації». Висновки обґрунтуйте.

Тема 4. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти

Окресліть перспективні напрями розвитку інклюзивної освіти в Україні,

враховуючи зарубіжний досвід США (Закон «IDEA») та країн Європейського Союзу.

Змістовий модуль 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою. Дитина з особливими освітніми потребами

Тема 5. Управління інклюзивною освітою

Проаналізуйте модель партнерських відносин між закладом загальної середньої освіти та іншими закладами й установами з метою організації інклюзивного освітнього середовища.

Тема 6. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами

Проаналізуйте динаміку чисельності закладів спеціальної освіти та закладів загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням впродовж останніх років на прикладі будь-якого регіону.

Тема 7. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП

Охарактеризуйте категорії дітей з особливими освітніми потребами за різними класифікаційними ознаками. Узагальнення подайте у вигляді таблиці.

Тема 8. Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП

На основі перегляду фільму «Зірочки на землі», зробіть аналіз умов, за допомогою яких відбувалась соціалізація головного героя фільму

Змістовий модуль 3. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти

Тема 9. Дизайн інклюзивного освітнього середовища

Підготуйте загальні рекомендації щодо організації просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей із порушеннями зору, для дітей із порушеннями слуху, для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату та дітей з інтелектуальними порушенням

Тема 10. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами

Розробіть портфоліо дитини з особливими освітніми потребами

Тема 11. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами

Складіть перелік державних установ, які підпорядковуються Міністерству соціальної політики України, які можуть надавати психолого-педагогічні та соціальні послуги дітям інвалідністю зазначені у індивідуальній програмі розвитку дитини.

Тема 12. Навчання в інклюзивному освітньому середовищі

Проаналізуйте моделі спільного викладання в інклюзивній групі ЗДО. Результати представте у вигляді таблиці. Висновки обґрунтуйте.

Форма семестрового контролю

Залік

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Інклюзивна освіта»

Разом: 90 год., лекції – 24 год., семінарські заняття – 14 год., практичні заняття – 4 год., самостійна робота – 42 год., модульний контроль – 6 год.

Модулі	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І				ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ				ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІІ			
Назва модуля	Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою				Державно-громадське управління інклюзивною освітою. Дитина з особливими освітніми потребами				Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Теми лекцій	Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи	Зміст забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві	Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти	Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	Управління інклюзивною освітою	Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами	Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП	Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП	Дизайн інклюзивного освітнього середовища	Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами	Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами	Навчання в інклюзивному освітньому середовищі
Теми семінарських занять	Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи.		Зміст забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та			інклюзивною освітою та характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми	Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП	Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП		Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами		Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі
Теми практичних занять				Зарубіжний досвід інклюзивної освіти.							Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами, їх характеристика	
Самостійна робота	П 6.2	П 6.2	П 6.2	П 6.2	П 6.2	П 6.2	П 6.2	П 6.2	П 6.2	П 6.2	П 6.2	П 6.2
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1				Модульна контрольна робота 2				Модульна контрольна робота 3			
Підс. контр.	залік											

8. Рекомендована література

Основна (базова):

1. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, Л.О. Савчук, К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. – 274 с.
2. Компанець Н. М., Луценко І. В., Коваль Л. В. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ. Навчально-методичний посібник. Київ :Видавнича група «Атопол», 2018. 100с.
3. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Н. З.Софій. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плянди», 2015. 66 с. Режим доступу: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/273/>
4. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник / за заг. ред. Колупаєвої А.А. – К.: «А.С.К.», 2012. – 308 с.
5. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvnenavchannya/posibniki/inklyuziya_vnz.pdf

Додаткова:

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навч.-метод.посібник / Н.М.Дятленко, Н.З.Софій, О.В.Мартинчук, Ю.М.Найда / За заг.ред. М.Ф.Войцехівського. – Київ: ТОВ Видавничий дім «Плянди», 2015 – 172 с.
2. Величко Т. Д. Теорія і технологія соціалізації дитини в умовах дошкільного навчального закладу: навч. посібн. Одеса :видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. 206 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/2008/1/Velichko%2C%20Tetyana%20Dmytrivna.pdf> (дата звернення 19.03.2020).
3. Воронцова Т.В. Вчимося жити разом: посіб. Для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (початкова школа)/ Т.В.Воронцова, В.С.Пономаренко та ін. – Київ: Видавництво «Алатон», 2016. – 232 с.
4. Депплер Д. Переосмислюючи допоміжні послуги спеціалістів в інклюзивних класах / Д. Депплер, Т. Лорман, У. Шарма // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – 2009. - №3. – С. 9-14.
5. Диференційоване навчання в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод.посіб. / О. М. Таранченко, Ю. М. Найда / За заг. ред. Колупаєвої А. А. – Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 124 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
6. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. – К., 2016. – 68 с. – Режим доступу: http://ippo.kubg.edu.ua/wpcontent/uploads/2016/08/n_zakerkova_a_trejtjak_inkl_оsvita_vid_a_do_я.pdf

7. Кайдалова Г. П. Досвід зарубіжних країн у запровадженні інклюзивного навчання в Україні. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруєва, О. Є. Антонова, Дж. Бішоп та ін.]. Суми :СумДПУім. А. С. Макаренка, 2015. № 6 (50). С. 108–113
8. Кас'яненко О. М. Формування готовності майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку в умовах інклюзії : автореф. дис. ... канд. пед. наук 87 : 13.00.04 / Оксана Миколаївна Кас'яненко ; Терноп. нац. пед. унт імені В. Гнатюка. Тернопіль, 2018. 20 с.
9. Компанець Н. М., Луценко І. В. Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного ДНЗ : Навчально-методичний посібник Київ: 2017. 66 с.
URL:<http://lib.iitta.gov.ua/715519/1/1Моделювання%20індивідуального%20розвитку%20.pdf>
10. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта від основ до практики: моногр. / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. Київ: Атопол, 2016. – 152 с.
13. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: моногр. / А. А. Колупаєва. – Київ: «Самміт-Книга», 2009. – 272 с.
11. Лапін А. В. Огляд зарубіжного досвіду інклюзивної освіти. URL: [file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/Рабочий%20стол/ооор_2013_4\(1\)_26.pdf](file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/Рабочий%20стол/ооор_2013_4(1)_26.pdf)
12. Левченко Л. С. Інклюзивні тенденції сучасної спеціальної освіти в дошкільному навчальному закладі. Наука і освіта, №8 2015. С. 75-79.
URL:<http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/5703/1/Levchenko.pdf>
13. Лукіна Т., Шошова А. Реалізація державної освітньої політики щодо дітей з особливими освітніми потребами: зарубіжні підходи. URL: http://lib.iitta.gov.ua/714558/1/apdyo_2014_3_23.pdf
14. Луценко І. Організаційні та нормативно правові аспекти запровадження інклюзивної освіти у дошкільних навчальних закладах Особлива дитина: навчання і виховання. 2016. № 2. С. 44–49.
15. Носенко Ю., Матюх Ж. Зарубіжний досвід використання інформаційно-комунікаційних технологій в інклюзивній дошкільній освіті. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32309909.pdf>
16. Положення про інклюзивно-ресурсний центр / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. №545.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-п>
17. Романчук. О. Неповносправна дитина в сім'ї та в суспільстві / О.Романчук. – Львів, 2008. – 334 с.
18. Таранченко О. М. Соціокультурний контекст змін в освіті осіб з особливими потребами в Україні / О. М.Татарченко // Особлива дитини: навчання і виховання. – 2016. - №4(80). – С. 87-96.